

Кръгла маса на катедрата по Систематическо богословие на Богословския факултет на СУ

На 16 ноември беше проведена кръглата маса на катедрата по Систематическо богословие към Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

Изпълването на годишнината на Богословския факултет е повод и основание за равностетка за извършеното през изминалите сто години.

На масата в аудитория 8 бяха изложени някои от книгите, написани от преподаватели и докторанти на катедрата през последните десет години. А преподавателите по апологетика, догматика, християнска философия, история на религиите, нравствено богословие и патрология представиха работата както на своите предшественици, така и своята.

Проф. дбн Клара Тонева започна своето изложение за дисциплината история на религиите с отговор към доц. Тенекеджиев, като каза, че тя се учи от предшествениците и че ѝ се струва непосилно те да бъдат достигнати. Това е

една много актуална дисциплина в глобален аспект, което дава широко поле за работа, но е и голяма отговорност пред изследователите. Основен метод е строгото придържане към религиозните факти. Това лежи в основата на работата на предшествениците – проф. архим. Евтимий (Сапунджиев), проф. Б. Маринов и проф. Н. Маджуров.

Проф. Тонева акцентира върху мисионерската работа на архим. Евтимий в областта на историята на религиите. Тя обобщава неговата работа в следните шест насоки: 1. Съдържателно ниво на дисциплината; 2. Съобщността на религията; 3. Религията като гражданка на два свята; 4. Отношението вяра-разум; 5. Превъзходство на християнството и 6. Формиране на правилен светоглед.

Пет насоки откри проф. Тонева в изследванията на проф. Борис Маринов, посветени на история на религиите: 1. Отношението наука-религия, 2. Историческо развитие от монотеизъм към политеизъм; 3. Философски потвърждения за вярата в Божието съществуване; 4. Новаторски принос в отношението религия-култура; 5. Изграждане на правилен светоглед.

Четири проблемни ядра в трудовете на проф. Николай Маджуров описа проф. Тонева: 1. Задълбочаване на отношението религия-култура; 2. Монотеизмът като първа религия; 3. Отношението вяра-знание и 4. Езическата вяра.

Интересът на проф. Тонева към историята на религиите се е зародил по време на лекциите на проф. Маджуров. Тя работи в следните направления: 1. Религията ислям; 2. Отношението християнство-ислям; 3. Религиозният фундаментализъм; 4. Секуларизираната религиозност; 5. Мястото и ролята на жените в религията; 6. Систематизиране на работата по история на религиите. Проф. Тонева използва методологията на Хеерт Хофстеде и се стреми към приемственост в българската богословска традиция.

Тя откри и работата на своите докторанти д-р Здравко Кънев и д-р Магдалена Крайчева. Предстои да бъде издадено и учебно помагало: Сто години обучение по история на религиите в Богословския факултет.

След систематичното изложение на проф. Тонева проф. И. Христов представи традицията в преподаването на християнска философия в Богословския факултет.

Първият преподавател, който посвещава изследванията си на християнската философия, е проф. Димитър Пенев. През 1940 г. в университета в Йена, Германия, той защитава докторска дисертация на тема: „Философията на

Рудолф Ойкен в религиозно-педагогически аспект“. Основни негови монографии са: Философия и мироглед (1941 г.) и Мироглед, дух, религия (1942 г.).

Следващият професор по християнска философия е Антоний Хубанчев, който през 1979 г. защитава докторска дисертация в Духовната академия на тема „Антропологични аспекти на съвременния богословски диалог“. Проф. Хубанчев е главен редактор на Църковен вестник (1980-1990), на сп. Богословска мисъл (1996-2000) и на сп. Духовна култура (2006-2007). Бил е член на комисията „Църква и общество“ в Световния съвет на църквите в Женева през периода 1984-1988 г. Основните му монографии са: Пътища на богопознание според св. Василий Велики, Религиозно-философските възгледи на св. Патриарх Евтимий и Карл Ясперс – вяра, познание, откровение.

Следващ преподавател в катедрата е хоноруваният асистент ставрофорен иконом Ангел Ангелов, който от 1995 г. до 2003 г. преподава християнска философия. През 1998 г. специализира в Берн. През 2004 г. е назначен за председател на столичния старинен храм „Света Софѝя“, което насочва дейността му повече в сферата на пастирството и се налага да напусне Богословския факултет. На 1 юни 2011 г. е определен от Негово Светейшество Българския патриарх Максим за протосингел на Софийска митрополия, а след това и за духовен надзорник на епархията. О. Ангел следва светоотеческия идеал за единство на вяра и разум и спомага за издаването на богословска литература.

Проф. Христов представи и собствените си изследвания в областта на християнската философия. „Традиция на византийския шестоднев и нейното значение за история на философията“ е темата на дисертационното съчинение на проф. Иван Христов, което той защитава в Ленинградския (сега Петербургски) държавен университет. Специализира в Оксфорд, Ватикана, Хале, Кьолн и Регенсбург. От 2008 г. е доцент, а от 2016 г. – професор по християнска философия в Богословския факултет. Той е сред основателите на университетския Център за изследване на византийското и патристично духовно наследство, чрез който се издава богата богословска литература. Иван Христов изследва св. Григорий Богослов и св. Дионисий Ареопагит. Негов хабилитационен труд е Византийското богословие през XIV век.

След проф. Христов преподавателят по Нравствено богословие доц. д-р Костадин Нушев, очерта най-общо насоките на развитие на православното нравствено богословие. Доц. Нушев изследва наследството на двамата

големи професори Ганчо Пашев и Иван Панчовски.

Проф. Ганчо Пашев е основател на дисциплината, която нарича „Християнско учение за нравствеността“. Той е завършил Киевската духовна академия. Сътрудничи си с проф. прот. В. Зенковски. Разработва теми, свързани с митр. Климент (Друмев). През 1922-1923 г. пише две съчинения: Цел и смисъл на живота и Основите на нравствеността. Проф. Пашев е сред нашите делегати, които участват на Първия международен конгрес на православните богослови в Атина през 1936 г. Автор е на учебник по Вероучение от 1931 г. Проф. Пашев разработва и спомагателната за нравственото богословие дисциплина история и анализ на етическите системи.

През 1943 г. проф. Панчовски се явява на конкурс по християнска апологетика, който е спечелен от проф. Борис Маринов, но проф. Пашев забелязва проф. Панчовски и оценява високо неговия труд Психология на религията в християнско-апологетическо осветление и го кани да започне преподавателска работа като асистент по нравствено богословие. Проф. Панчовски завършва Пловдивската духовна семинария. Работи под ръководството на Българския патриарх Кирил. През 1936 г. завършва богословие и започва да пише за сп. Братско слово. През 1940 г. е изпратен да специализира в университета в Йена, където защитава дисертация, посветена на темата за християнското православно младежко движение в България. Проф. Панчовски подчертава важността на изучаването на вероучението в гимназиалния етап на обучение. Темите, по които публикува, са свързани с исихазма и социалната християнска етика. Ще споменем само някои негови трудове: Животът и щастието в християнско осветление, Въведение в Нравственото богословие, Личността на Иисус Христос, Най-прекрасният. Духовният образ на Иисус Христос.

Негов приемник е проф. д-р Димитър Ст. Киров, който продължава и доразвива темите, по които работят професорите Пашев и Панчовски. С проф. Киров работи доц. д-р Костадин Нушев в областта на социалното учение на Църквата. Нова област, която проучва доц. Нушев, е християнската биоетика.

Гл. ас. д-р прот. Сава Кокудев чрез специална презентация разглежда делото на предшествениците, преподавали инославни изповедания.

Първият такъв е проф. Димитър Дюлгеров, който завършва Софийската духовна семинария и Московската духовна академия. Преподава догматическо богословие, патрология и инославни изповедания в

Богословския факултет на СУ. Ръководи катедрата по догматическо богословие в периода 1934-1960 г. (т.е. в БФ и в Духовната академия) Основни негови трудове са: Римският папа пред съда на Свещеното Писание и църковната история, Рим и светите братя Кирил и Методий и Православно догматическо богословие.

Следващ изследовател в тази област е архим. Серафим (Алексиев). Защитил е своя докторат в Старокатолическия богословски факултет на университета в Берн, Швейцария. Повечето му изследвания са свързани с римокатолическите доктрини за св. Богородица и за различните нововъведения в догматическите постановки. Работи със св. Серафим (Соболев) и приема монашески постриг. Най-важното му произведение е големият катехизически труд Нашата вяра, нашата надежда и нашата любов, който подготвя заедно с Макариополски епископ Николай.

Проф. Тотю Коев, след като завършва Софийската духовна семинария и Духовната академия, специализира в Мюнстер, Германия, и се завръща да поеме катедрата по догматическо богословие след архим. Серафим (Алексиев). От 1968 до 2000 г. преподава догматическо богословие и инославни изповедания.

Гл. ас. д-р Йоанис Каминис, който е асистент по патрология, представи своята работа в катедрата – докторската си дисертация за аскетическото богословие на Евагрий Понтийски, както и други свои научни изследвания, публикувани съвместно с преподавателската колегия от катедрата. Той запозна аудиторията с изданието на своята научна работа, което е част от поредицата дисертационни трудове, издадени от Центъра за византийско и патристично духовно наследство.

Преподаватели към катедрата в областта на патрологията са били проф. Илия Цоневски, доц. Иван Петев, доц. Любомир Тенекеджиев, а в момента титуляр на тази научна дисциплина е доц. д-р Светослав Риболов. Той се занимава активно с превод на светоотечески извори и изследвания на църковните писатели от Антиохийската богословска школа. Публикуваните научни трудове на доц. Риболов бяха представени от д-р Каминис. Научните изследвания в областта на патрологията на специалистите по светоотеческото богословско наследство в катедрата са свързани с фундаменталния труд на проф. Илия Цоневски Патрология, който остава основен лекционен курс за студентите-богослови.

На финала на кръглата маса проф. Пенков и проф. Тонева представиха два от

най-новите научни сборници с доклади от академични форуми, посветени на двамата преподаватели по апологетика – проф. архим. д-р Евтимий (Сапунджиев) и проф. д-р Борис Маринов.

Преподавателите завършиха кръглата маса с призива да продължи изследването на предшествениците, които вдъхновяват за работа и съвременните изследователи.

Борис Маринов
Борис Маринов

dveri.bg